

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему:

Організація та реалізація заходів радіаційного і хімічного захисту місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями
(назва теми)

слухача з короткострокового підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту «майстри виробничого навчання навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту»
(назва категорії)

Майстер виробничого навчання циклу практичної підготовки обласних та м. Миколаєва курсів удосконалення керівних кадрів навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Миколаївської області

Пастуха Михайла Георгійовича
(посада, вчений ступінь (звання), прізвище, ім'я, по батькові)

Перевірив: ст. викладач Сергійович І.В.
(посада, вчений ступінь (звання), прізвище, ініціали)

Додається: зачислено
Велес

Київ-2018

Зміст:

1. зміст -1
2. вступ-1
3. основна частина-3
 1. Організація та реалізація заходів радіаційного і хімічного захисту населення і територій органами виконавчої влади
 2. Організація та реалізація заходів радіаційного і хімічного захисту на підприємствах в установах і організаціях
4. висновки-19
5. список використаних джерел-20

Тема:

Організація та реалізація заходів радіаційного і хімічного захисту місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями

Вступ:

Складовою частиною загального комплексу заходів захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій є заходи радіаційного і хімічного захисту, важливість яких обумовлена наявністю в країні значної кількості небезпечних радіаційних і хімічних об'єктів. Цей захист включає заходи щодо виявлення та оцінки радіаційної та хімічної обстановки, організації і здійснення дозиметричного й хімічного контролю, розроблення типових режимів радіаційного захисту, забезпечення засобами колективного та індивідуального захисту, організації та проведення спеціальної обробки тощо.

Питання організації та реалізації заходів радіаційного і хімічного захисту населення і територій регламентують наступні нормативно-правові акти:

Кодекс цивільного захисту України;

Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки»;

Закон України «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання»;

Закон України «Про фізичний захист ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання»;

Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку»);

Наказ МНС України від 11.08.2010 №649 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації роботи розрахунково-аналітичної групи та Методичних рекомендацій щодо організації роботи поста радіаційного і хімічного спостереження»;

Наказ МНС України від 06.08.2002 №186 «Про введення в дію Методики спостереження щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки» (zareєстрований в Міністерстві юстиції 29.08.2002 за №708/6996);

Спільний наказ МНС, Мінагропромполітики, Мінекономіки, Мінприроди від 27.03.2001 №73/82/64/122 «Про затвердження Методики прогнозування наслідків виліву (викиду) небезпечних хімічних речовин при аваріях на промислових об'єктах і транспорті» (zareєстрований в Міністерстві юстиції 10.04.2001 за №326/5517).

1. Організація та реалізація заходів радіаційного і хімічного захисту населення і території органами виконавчої влади

Організація та реалізація заходів радіаційного і хімічного захисту працюючого персоналу об'єктів, що належать до сфери управління центральних органах виконавчої влади

Заходи з радіаційного захисту здійснюють спеціальні відомчі (об'єктові) формування, призначені для забезпечення радіаційної та хімічної безпеки, а в аварійних випадках - сили цивільного захисту ДСНС. У ліквідації наслідків радіаційних аварій можуть брати участь підрозділи Збройних Сил України.

Відповідно до своїх повноважень центральні органи виконавчої влади щодо організації та реалізації радіаційного та хімічного захисту працюючого персоналу здійснюють:

- організацію заходів радіаційного та хімічного захисту населення і території у функціональних підсистемах та у сфері суспільного життя, в якій реалізує державну політику міністерство чи інший центральний орган виконавчої влади.

- організацію безперервного контролю, виявлення та оцінку радіаційної та хімічної обстановки в районах розміщення підпорядкованих радіаційно та хімічно небезпечних об'єктів;

- завчасне накопичення, підтримання в готовності до використання засобів індивідуального захисту, приладів радіаційної та хімічної розвідки і контролю;

- своєчасне впровадження і застосування засобів і методів виявлення та оцінки масштабів і наслідків аварій на радіаційно та хімічно небезпечних об'єктах;

- створення суб'єктами господарювання, уніфікованих засобів захисту, приладів і комплектів радіаційної та хімічної розвідки і дозиметричного контролю;

- забезпечення створення і використання на радіаційно та хімічно небезпечних об'єктах, систем (переважно автоматизованих) контролю обстановки і локальних систем оповіщення; *мониторинг обстановки та оповіщення*
- розроблення і застосування, за необхідності, режимів радіаційного і хімічного захисту населення і функціонування суб'єктів господарювання, інфраструктури в умовах забруднення (зараження) місцевості;
- навчання працівників та службовців центрального апарату та працівників суб'єктів господарювання, використанню засобів індивідуального захисту і правилам поведінки на забрудненій (зараженій) території.

Організація та реалізація заходів радіаційного і хімічного захисту населення і територій місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування

Місцеві органи виконавчої влади, а також органи місцевого самоврядування, на територіях яких розміщені радіаційно - та хімічно небезпечні об'єкти зобов'язані здійснювати заходи радіаційного та хімічного захисту персоналу і населення.

Відповідно до повноважень, які визначені Кодексом ЦЗ Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування здійснюють:

- забезпечення радіаційного та хімічного захисту на відповідній території;
- організацію безперервного контролю, виявлення та оцінку радіаційної та хімічної обстановки в районах розміщення радіаційно та хімічно небезпечних об'єктів;
- організація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на відповідній території, а також радіаційного, хімічного, біологічного, медичного

захисту населення та інженерного захисту територій від наслідків таких ситуацій;

- створення, запасів, приладів і комплектів радіаційної та хімічної розвідки і дозиметричного контролю;

- своєчасне впровадження і застосування засобів і методів виявлення та оцінки масштабів і наслідків аварій на радіаційно та хімічно небезпечних об'єктах;

- розроблення і застосування, за необхідності, режимів радіаційного і хімічного захисту населення і функціонування об'єктів економіки та інфраструктури в умовах забрудненості (зараженості) місцевості;

- завчасне пристосування об'єктів комунально-побутового обслуговування та транспортних підприємств для проведення спеціальної обробки одягу, майна та транспорту, проведенням цієї обробки в умовах аварій;

- навчання населення використанню засобів індивідуального захисту і правилам поведінки на забрудненій (зараженій) території.

- дотримання режимів поведінки на території, забрудненій РР, НХР, норм і правил хімічної та радіаційної безпеки;

- проведення, при необхідності, на ранній стадії аварії йодної профілактики населення, персоналу аварійного об'єкта, учасників ліквідації наслідків аварії;

- забезпечення населення, персоналу аварійного об'єкта, учасників ліквідації наслідків аварії засобами індивідуального і колективного захисту;

- укриття населення, яке опинилося в зоні аварії, в сховищах і укриттях, що забезпечують зниження рівня зовнішнього опромінення і захист органів дихання від проникнення в них радіонуклідів, які опинилися в атмосферному повітрі;

- санітарна обробка населення, персоналу аварійного об'єкта, учасників ліквідації наслідків аварії;
- дезактивація аварійного об'єкта, об'єктів виробничого, соціального, житлового призначення, території, сільськогосподарських угідь, транспорту, інших технічних засобів, засобів захисту одягу, майна, продовольства і води;
- евакуація або відселення громадян із зон, в яких рівень забруднення перевищує допустимий для проживання населення.

Організація дозиметричного і хімічного контролю.

Дозиметричний і хімічний контроль проводяться для контролю радіоактивного опромінення населення і визначення ступеню радіоактивного і хімічного забруднення виробничого устаткування, техніки, продовольства, води тощо. Він організовується підрозділами з питань ЦЗ і проводиться керівниками формувань безперервно:

- надання населенню можливостей купувати у встановленому порядку в особисте користування засобів індивідуального захисту і дозиметрів;
- завчасного пристосування об'єктів побутового обслуговування і транспортних підприємств для проведення санітарної обробки людей і спеціальної обробки одягу, майна і транспорту;
- розробки загальних критеріїв, методів спостережень щодо оцінки радіаційної і хімічної обстановки;
- завчасного створення і використання засобів колективного захисту населення від радіаційної і хімічної небезпеки;
- пристосування наявних засобів колективного захисту від інших видів загрози для захисту від радіаційної і хімічної небезпеки.

У питаннях організації та реалізації заходів радіаційного і хімічного захисту населення і територій значне місце займає забезпечення радіаційної безпеки у сфері використання ядерної енергії.

У сфері використання ядерної енергії та радіаційної безпеки місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у межах своєї компетенції:

- погоджують питання розміщення на своїй території підприємств по видобуванню уранових руд, ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, виходячи з інтересів громадян, які проживають на цій території, та соціально-економічного розвитку територій у порядку, визначеному законом;
- беруть участь в екологічній експертизі проектів розміщення, будівництва і зняття з експлуатації ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, розташованих на їх території;
- організовують громадські слухання з питань захисту проектів щодо розміщення, спорудження, зняття з експлуатації підприємств по видобуванню уранових руд, ядерних установок та об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами;
- організовують, в разі необхідності, радіологічне обстеження територій навколо місць розташування ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами;
- забезпечують інформування населення про радіаційну обстановку;
- здійснюють контроль за забезпеченням безпеки населення та охороною навколишнього природного середовища на своїй території, за готовністю підприємств, установ, організацій та громадян до дій на випадок радіаційної аварії;
- беруть участь у ліквідації наслідків радіаційних аварій;
- забезпечують готовність до евакуації населення і у разі необхідності здійснюють її;
- здійснюють контроль згідно з повноваженнями, передбаченими

законодавством, за діяльністю юридичних та фізичних осіб, які використовують ядерні установки, джерела іонізуючого випромінювання та ядерні матеріали;

- готують пропозиції щодо видів, обсягів, джерел надання соціально- економічної компенсації ризику для населення, яке проживає в зонах спостереження.

На випадок транспортних аварій під час перевезення радіоактивних матеріалів відповідними державними органами та органами місцевого самоврядування обов'язково розробляються плани аварійних заходів (державний, регіональні, місцеві).

Вантажовідправники та перевізники також зобов'язані мати власні плани аварійних заходів.

Забороняється надавати дозвіл на перевезення радіоактивних матеріалів за відсутності плану аварійних заходів і забезпечення готовності до їх реалізації на випадок транспортної аварії. Вимоги до змісту, порядку розробки та затвердження аварійних заходів встановлюються нормами, правилами і стандартами з ядерної та радіаційної безпеки.

2. Організація та реалізація заходів радіаційного і хімічного захисту на підприємствах в установах і організаціях

Організація та реалізація заходів радіаційного і хімічного захисту на підприємствах які не використовують у своїй діяльності радіоактивні та небезпечні хімічні речовини

Підприємства, установи та організації не залежно від форм власності, відповідно до основних завдань і обов'язків у сфері цивільного захисту щодо організації та реалізації заходів радіаційного і хімічного захисту персоналу та території, здійснюють:

- розміщення інформації про заходи безпеки та відповідну поведінку населення у разі виникнення аварії;
- організацію та проведення евакуаційних заходів щодо працівників та майна суб'єкта господарювання під час виникнення надзвичайних ситуацій;
- створення об'єктових формувань цивільного захисту, необхідної для їх функціонування матеріально-технічної бази і забезпечення готовності таких формувань до дій за призначенням;
- створення диспетчерських служб, необхідних для забезпечення безпеки об'єктів підвищеної небезпеки;
- проведення оцінки ризиків виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах суб'єкта господарювання, здійснення заходів щодо не перевищення прийнятних рівнів таких ризиків;
- навчання працівників з питань цивільного захисту, у тому числі правилам техногенної та пожежної безпеки;
- декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки;
- розроблення планів локалізації та ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки;
- проведення об'єктових тренувань і навчань з питань радіаційного і хімічного захисту персоналу;

- забезпечення аварійно-рятувального обслуговування суб'єктів господарювання;
- за власні кошти заходи цивільного захисту, що зменшують рівень ризику виникнення надзвичайних ситуацій;
- забезпечують безперешкодний доступ посадових осіб органів державного нагляду, працівників аварійно-рятувальних служб, з якими укладені угоди про аварійно-рятувальне обслуговування суб'єктів господарювання, для проведення обстежень на відповідність протиаварійних заходів планам локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки та потенційно небезпечних об'єктах, сил цивільного захисту – для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Організація та реалізація заходів хімічного захисту на хімічно-небезпечних об'єктах.

Безпека функціонування хімічно-небезпечних об'єктів залежить від багатьох чинників: фізико-хімічних властивостей сировини, характеру технологічного процесу, конструкції та надійності обладнання, умов зберігання і прогнозування хімічних речовин, стану контрольно-вимірювальних приладів та засобів автоматизації, ефективності засобів протиаварійного захисту тощо.

Безпека виробництва, використання, зберігання і перевезень НХР в значному ступені залежить від рівня організації профілактичної роботи, своєчасності і якості планово-запобіжних ремонтних робіт, підготовленості і практичних навичок персоналу, система нагляду за станом технічних засобів протиаварійного захисту.

Аналіз структури підприємств, що виробляють або використовують у виробництві НХР, показує, що в їх технологічних лініях обертається, як правило, незначна кількість токсичних хімічних продуктів. Значно більша за обсягом кількість НХР міститься на складах підприємств. Це

призводить до того, що при аваріях в цехах підприємства в більшості випадків має місце локальне зараження повітря, обладнання території підприємств. При цьому враження в таких випадках може отримати, в основному, виробничий персонал.

Комплекс заходів запобігання та мінімізації наслідків техногенних надзвичайних ситуацій на ХНО має містити:

- застосування найбільш прогресивних хімічних технологій з метою запобігання промислових аварій і захисту людей та навколишнього середовища;
- створення на об'єктах, які містять НХР, локальних систем виявлення зараженості навколишнього середовища та оповіщення виробничого персоналу і населення, що проживає у зоні можливого хімічного забруднення;
- створення ефективних систем технологічного контролю і діагностики безаварійної зупинки виробництва та уникнення аварійної ситуації;
- завчасне прогнозування зон ймовірного хімічного забруднення довкілля при реальних метеоумовах;
- завчасне накопичення і підтримання у постійній готовності засобів індивідуального захисту для населення, яке проживає у прогнозованих зонах хімічного забруднення і зонах спостереження суб'єктів господарювання радіаційної небезпеки I і II категорій, та формувань цивільного захисту, а також приладів дозиметричного і хімічного контролю та розвідки.

Заходи щодо захисту персоналу, населення і території при аваріях на хімічно-небезпечних об'єктах

Заходи захисту персоналу, населення і території, які проводяться завчасно:

- а) Інженерно-технічні заходи.

1. Проектування і будівництво хімічно-небезпечних об'єктів з урахуванням небезпеки впливу природних надзвичайних ситуацій, поза межами районів масової забудови, з повітряної сторони по відношенню до них.

2. Розміщення резервуарів (ємностей, сховищ) небезпечних хімічних речовин на території об'єкта групами розосереджено. Забезпечення резервних ємностей для перекачки хімічно-небезпечних речовин із аварійних.

3. Використання безпечних технологій, здійснення організаційних, технічних, спеціальних та інших заходів, які забезпечують високу експлуатаційну надійність небезпечно хімічних об'єктів, а також обмеження розповсюдження хімічно-небезпечної речовини за межі санітарно-захисної зони при аваріях та руйнуваннях.

4. Підвищення рівня автоматизації і механізації технологічних процесів, оснащення їх швидкодіючими технічними засобами захисту, у тому числі автоматичним відсікаючим обладнанням, системами вибухопопередження і локалізації розвитку аварії, а також удосконалення професійної підготовки виробничого персоналу.

5. Зменшення запасів небезпечних хімічних речовин до мінімально необхідних по технології кількості. Особливо це важливо на етапах навантажувально-розвантажувальних робіт в сховищах сировини та готової продукції.

6. Забезпечення високої надійності енерго- та водозабезпечення, впровадження системи безаварійної зупинки виробництва при раптовому припиненню подачі електроенергії та води.

б) Організаційні заходи.

1. Планування захисту персоналу хімічно-небезпечного об'єкту і населення при аваріях, яке здійснюється у відповідності з загальними

положеннями планування і застосовується до даного виду надзвичайної ситуації.

2. Створення і підтримання у постійній готовності сил і засобів для ліквідації аварії.

3. Забезпечення персоналу хімічно-небезпечного об'єкту і населення (в першу чергу в 1,2 – 2 кілометровій зоні від хімічно-небезпечного об'єкту) засобами індивідуального захисту органів дихання.

ЗІЗ для персоналу хімічно-небезпечного об'єкту ізолюючі і промислові протигази та захисна одежа по виду хімічно-небезпечної речовини на даному об'єкті. ЗІЗ для населення – цивільні протигази, при необхідності – протигази з додатковими патронами на конкретний вид хімічно-небезпечної речовини.

4. Контроль за хімічною обстановкою з використанням стаціонарних пересувних і переносних приладів і систем хімічного контролю.

5. Створення оперативної локальної системи оповіщення населення в 1,5 - 2 кілометровій зоні безпосередньо диспетчерською службою хімічно- небезпечного об'єкту.

6. Підготовка персоналу хімічно-небезпечного об'єкту і населення до дій в умовах аварії.

Заходи захисту персоналу, населення і території у разі виникнення аварії на хімічно-небезпечному об'єкті:

1. Оцінка хімічної обстановки в районі аварії за допомогою приладів і систем контролю хімічної обстановки, прогнозування її розвитку.

2. Прийняття (уточнення) рішення щодо заходів захисту працівників та населення при аварії.

Основним способом захисту персоналу та населення при аваріях на хімічно-небезпечному об'єкті являється евакуація з одночасним

використанням засобів індивідуального захисту, у тому числі і найпростіших. Крім того, можуть прийматися такі заходи захисту:

- самостійний вихід населення із зони забруднення;
- медична допомога постраждалим;
- санітарна обробка людей;
- дегазація територій, споруд, транспорту, техніки та майна;
- обмеження доступу населення в район аварій.

Евакуація населення (найбільш ефективно термінова евакуація населення може бути проведена до підходу первинної хмари ХНР).

3. Оповіщення персоналу хімічно-небезпечного об'єкта і населення про аварію.

Оповіщення персоналу хімічно-небезпечного об'єкта і населення у межах 1,5 – 2 км зони здійснюється диспетчерською службою хімічно-небезпечного об'єкта, іншого населення – органами управління з питань надзвичайних ситуацій різних рівнів.

Оповіщення передається на всі підприємства і в населенні пункти, які знаходяться у межах зони можливого хімічного забруднення.

За сигналом оповіщення у всіх приміщеннях вентиляційні системи без фільтрів виключаються або переводяться на режим внутрішньої циркуляції.

На хімічно-небезпечному об'єкті необхідно організувати інформаційну службу, яка по мірі розвитку аварії і в ході ліквідації її наслідків, повинна інформувати, особливо щодо правил поведінки населення в умовах забруднення хімічно-небезпечними речовинами.

4. Ліквідація аварії.

При ліквідації аварій проводяться аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи, які враховують специфіку надзвичайної ситуації і локалізація аварії.

Аварійно-рятувальні роботи включають:

- контроль виконання населенням необхідних заходів захисту;
- виявлення постраждалих, вивід їх із забруднених територій, надання першої медичної допомоги, проведення по можливості термінової евакуації у безпечні райони;
- санітарна обробка людей;
- знезараження продовольства та води;
- дегазація транспорту, споруд і місцевості.

Інші невідкладні роботи, які необхідно проводити в інтересах рятувальних робіт, включають, як правило, дегазацію маршрутів руху транспорту на забрудненій місцевості; локалізацію аварій на комунальних мережах, гасіння пожеж.

Ліквідація локальної аварії на небезпечному хімічної об'єкті проводиться спеціальними штатними газорятувальними загонами і позаштатних формувань ЦЗ самих об'єктів.

До ліквідації місцевої аварії, крім сил і засобів підприємства, можуть залучатися і формування ЦЗ міста (району, області), підрозділи і частини МО та інші формування.

Керівництво ліквідацією місцевої аварії здійснюється оперативними групами самого підприємства або відповідним шабом з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

В умовах небезпечних хімічної аварій на транспорті при перевозці НХР організація її ліквідації також залежить від масштабів аварії і її наслідків. Невеликі аварії (крапельний вихід, порушення герметичності запірних улаштувань тощо) усуваються спеціалістами, які супроводжують транспорт з небезпечною хімічної речовиною.

При більш великих аваріях, пов'язаних з порушенням герметичності цистерн, із значеним викидом (вилівом) НХР, ліквідація наслідків аварії зорганізується Укрзалізницею з допомогою місцевих формувань. Якщо аварія виникла при перевезенні хімічно-небезпечної

речовини автомобільним транспортом, то ліквідація здійснюється штабом з ліквідації та надзвичайних ситуацій.

До ліквідації таких хімічних аварій та їх наслідків можуть також залучатися спеціальні команди з підприємств вантажовідправників, а також формування цивільного захисту.

Для стаціонарного спостереження за забрудненням повітря у містах і зонах розташування промислових підприємств використовуються контрольно-вимірювальні комплекси, лабораторії, багато клапанні системи контролю хлору у повітрі виробничих приміщень і промисловій зоні підприємств.

Контроль за рівнями забруднення також здійснюється системами автоматизованого контролю хімічного забруднення атмосферного повітря, яка представляє собою мережу контрольно-вимірювальних станцій оснащених датчиками та електронною апаратурою, підведені канали зв'язку та є інформаційний центр.

Крім стаціонарного спостереження, контроль за забруднення атмосферного повітря у містах і зонах розміщення промислових об'єктів також ведуть рухомі лабораторії.

При наявності різних надзвичайних ситуацій, пов'язаних з хімічним забрудненням навколишнього середовища, у тому числі, при аваріях на хімічно-небезпечних об'єктах, в районах надзвичайних ситуацій (аварій) додатково проводиться оперативне спостереження за станом середовища.

Організація та реалізація заходів щодо захисту персоналу, населення і території при аваріях на радіаційно-небезпечних об'єктах з викидом радіоактивних речовин у навколишнє середовище

Заходи щодо захисту персоналу, населення і території при аваріях проводяться завчасно.

Безпека АЕС забезпечується за рахунок послідовної реалізації концепції глибокоешелонованого захисту, заснованої на застосуванні

системи фізичних бар'єрів на шляху поширення іонізуючого випромінювання і радіоактивних речовин у довкілля і системи технічних і організаційних заходів з метою захисту персоналу, населення і довкілля.

Система технічних і організаційних заходів утворює 5 рівнів глибокоешелонованого захисту.

а) Інженерно-технічні заходи.

1. Заходи, що забезпечують безпеку роботи АЕС:

- забезпечення радіаційної безпеки як персоналу АЕС, так і населення, що мешкає поблизу станції, - незаперечна і головна вимога при проектуванні, спорудженні і експлуатації АЕС;

- вибір майданчика для розміщення станції відповідно до встановлених вимог;

- врахування факторів природного і техногенного характеру, що можуть вплинути на рівень радіаційної безпеки персоналу і населення під час функціонування АЕС.

2. Підготовка захисних споруд для персоналу та населення (сховищ і протирадіаційних укриттів), а також обладнання підвалів будинків з метою радіаційного захисту людей. Для забезпечення необхідного рівня захисту, який виключає переопромінення населення у випадку аварії на АЕС від зовнішнього опромінювання, захисні споруди в 30-кілометровій зоні навколо неї повинні мати підвищений захист: на відстані від АЕС до 5 км- $K_z = 5000$, від 5 до 10 км- $K_z = 3000$, від 20 до 30 км- $K_z = 500$, від 20 до 30 км- $K_z = 100$, більше 30 км- $K_z = 40$

3. Будівництво доріг з твердим покриттям (не менше 5-6) в різних напрямках від АС з урахуванням рози вітрів для проведення попереджувальної чи негайної евакуації населення.

б) Організаційні заходи.

1. Планування захисту персоналу АЕС і населення при аваріях.

План захисту персоналу АЕС, що безпосередньо працює на станції і

знаходиться в межах санітарно-захисної зони, розробляється відповідними підрозділами атомної станції. Планування захисту населення в районах можливого забруднення здійснюється відповідними органами МС, управління ДСНС різних рівнів. Особлива увага приділяється плануванню евакуації.

2. Створення та підтримка в постійній готовності сил і засобів для ліквідації аварії.

3. Забезпечення персоналу АЕС і населення (в першу чергу в 30-кілометровій зоні) засобами індивідуального захисту – протигазами, респіраторами, йодними препаратами; виготовлення населенням найпростіших засобів захисту органів дихання.

4. Контроль радіаційної обстановки з використанням стаціонарних, пересувних і переносних приладів, систем та засобів радіаційного контролю.

5. Створення оперативної локальної системи оповіщення населення в зоні евакуації та в районах можливого радіоактивного забруднення.

6. Підготовка персоналу об'єкта і населення до дій в умовах радіоактивного забруднення при аваріях на АЕС відбувається у відповідності із загальними положеннями навчання.

в) Санітарно-гігієнічні та медико-профілактичні заходи

1. Створення навколо АЕС санітарно-захисної зони (СЗЗ), розміри якої встановлюються за узгодженням з органами санітарного нагляду з урахуванням конкретних умов і потужності реактора, але не менше 3 км радіусом для реакторів з потужністю 1000 МВт. В СЗЗ не допускається проживання населення і розташування дитячих та лікувально-оздоровчих закладів, а також інших об'єктів, які не відносяться до АЕС.

2. Проведення регулярного дозиметричного контролю населення.

3. Дотримання населенням гігієнічних норм в умовах радіоактивного забруднення, в тому числі гігієни харчування.

Організацію захисту персоналу окремого об'єкту, який потрапляє у зону забруднення, та населення, що мешкає на його території, проводиться силами служб цивільного захисту (ЦЗ) і надзвичайних ситуацій даного об'єкту.

З початком радіоактивного забруднення території об'єкту визначаються фактичні зони забруднення, уточнюються заходи щодо захисту персоналу та об'єкта, організовується контроль за їх виконанням. Уся робота по організації захисту персоналу окремого об'єкту та населення на його території проводиться у взаємодії із вищестоящими органами управління ЦЗ та НС.

Висновки:

На об'єктах економіки широко застосовують десятки тисяч хімічних сполук, багато з яких являють собою НХР, здатні під час аварійних ситуацій спричиняти ураження людей і тварин, а також забруднювати довкілля на території із серйозними екологічними наслідками.

Багато НХР одночасно є вибухонебезпечними. НХР здатні спричиняти ураження не лише людей, тварин і рослин, а й на тривалий час (дні, тижні, місяці) забруднювати територію.

При аваріях на радіаційних об'єктах, на ХНО, радіоактивні речовини (РР), небезпечні хімічні речовини (НХР) можуть розповсюджуватися за межі підприємства, що спричиняє до масового ураження не тільки персоналу підприємства, але і інших об'єктів господарювання та населення яке проживає навкруги. Тому для захисту персоналу та територій підприємств, установ і організацій, які мають та не мають у своєму користуванні небезпечних РР та НХР, але можуть бути у зоні ураження від них, здійснюються відповідні заходи радіаційного та хімічного захисту.

Список використаних джерел:

1. Кодекс цивільного захисту України;
2. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки»;
3. Закон України «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання»;
4. Закон України «Про фізичний захист ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання»;
5. Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку»);
6. Наказ МНС України від 11.08.2010 №649 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації роботи розрахунково-аналітичної групи та Методичних рекомендацій щодо організації роботи поста радіаційного і хімічного спостереження»;
7. Наказ МНС України від 06.08.2002 №186 «Про введення в дію Методики спостереження щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки» (зареєстрований в Міністерстві юстиції 29.08.2002 за №708/6996);
8. Спільний наказ МНС, Мінагропромполітики, Мінекономіки, Мінприроди від 27.03.2001 №73/82/64/122 «Про затвердження Методики прогнозування наслідків виливу (викиду) небезпечних хімічних речовин при аваріях на промислових об'єктах і транспорті» (зареєстрований в Міністерстві юстиції 10.04.2001 за №326/5517).

Майстер виробничого навчання циклу практичної підготовки обласних та м. Миколаєва курсів удосконалення керівних кадрів навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності миколаївської області

Пастух М.Г.